

DECIZIE

25 septembrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Valentina Clevadî
Vera Macinskaia
Nicolae Clima
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de către Ministerul Apărării al Republicii Moldova,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Ministerului Apărării al Republicii Moldova împotriva Primăriei mun. Chișinău cu privire la restituirea unui apartament din fondul locativ departamental sau achitarea echivalentului acestuia,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 10 aprilie 2013, prin care a fost respins apelul declarat de către Ministerul Apărării al Republicii Moldova și menținută hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 17 decembrie 2012, prin care acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată și ca depusă cu omiterea termenului de prescripție,

c o n s t a t ă

La 20 ianuarie 2012 Ministerul Apărării a depus cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei mun. Chișinău cu privire la restituirea unui apartament în fondul locativ departamental sau achitarea echivalentului acestuia.

În motivarea acțiunii a indicat că prin decizia Primăriei mun. Chișinău nr. 19/28 din 26 iunie 1997 a fost admisă înstrăinarea apartamentului nr. 2 compus din 2 odăi cu suprafața totală de 51,1 m.p., situat pe str. Botanica Veche 8, mun. Chișinău din fondul departamental, fără consimțământul Ministerului Apărării al RM și distribuit unei persoane, care nu are atribuții cu Armata Națională, fapt ce se confirmă prin ordinul de repartiție nr. 05254 din 02 iulie 1997, acordat colaboratorului Ministerului Afacerilor Interne al RM - Cohaniuc Iurie.

Susține reclamantul, că prin scrisoarea Directorului Direcției generală economie, reforme și relații patrimoniale nr. 02-04/981 din 12 august 2011, a fost informat, că prin hotărârea nr. 222 din 10 iunie 2011 a Comisiei municipale de privatizare a fondului de locuințe a fost permisă privatizarea locuinței nr. 2 din str. Botanica Veche 8, mun. Chișinău, în mod gratuit, la care au participat Cohaniuc Iurie, a.n. 1967, Cohaniuc Iurie an. 1993 și Cohaniuc Anatolie a.n. 1998.

Afirmă că contrar prevederilor Codului cu privire la locuințe și prevederilor Hotărârii Guvernului nr.542 din 18 august 1992, apartamentul ce aparținea fondului

Departamental al Ministerului Apărării a fost înstrăinat ilegal, fără înștiințarea gestionarului în prealabil.

Menționează că întru soluționarea incidentului, a solicitat în repetate rânduri Primăriei mun. Chișinău de a restitui un apartament similar celui înstrăinat, însă drept răspuns, Primăria mun. Chișinău a motivat imposibilitatea realizării cererii înaintate prin faptul, că procesul de privatizare a redus considerabil fondul locativ de stat, iar construcția spațiului locativ din fondul locativ public a fost practic suspendată din cauza lipsei mijloacelor financiare.

Consideră reclamantul, că prin înstrăinarea apartamentului nr. 2 din str. Botanica Veche 8, mun. Chișinău, pârâtul a admis încălcarea prevederilor legislației în vigoare, motiv pentru care solicită de a obliga Primăria mun. Chișinău la restituirea unui apartament similar celui înstrăinat sau achitarea echivalentului acestuia.

Prin hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 17 decembrie 2012 acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată și ca depusă cu omiterea termenului de prescripție.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 10 aprilie 2013 a fost respins apelul declarat de către Ministerul Apărării și menținută hotărârea primei instanțe.

La 10 iunie 2013 Ministerul Apărării a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu hotărârile judecătorești emise pe marginea pricinii în cauză, considerându-le neîntemeiate.

Susține că atât prima instanță, cât și instanța de apel nu au apreciat just probele invocate de către Ministerul Apărării al RM în susținerea poziției sale și anume faptul că termenul de prescripție în interiorul căruia acesta a fost în drept să înainteze o cerere în instanță în vederea revendicării unui apartament similar celui înstrăinat a început să curgă din 20 decembrie 2011, odată cu permiterea privatizării apartamentului nr. 2 din str. Botanica Veche 8, mun. Chișinău.

Menționează că, deși apartamentul aflat în litigiu a fost repartizat ilegal la 02 iulie 1997, acesta continua să facă parte din fondul departamental al Ministerului Apărării al RM, iar înstrăinarea nemijlocită a acestuia a avut loc odată cu emiterea de către Comisia municipală de privatizare a fondului o de locațiune a hotărârii prin care s-a permis privatizarea.

Consideră că Ministerul Apărării al RM a fost în drept să înainteze o acțiune prin care să solicite restituirea de către Primăria mun. Chișinău a unui apartament similar celui înstrăinat sau a contravalorii acestuia, din data privatizării și nu din momentul repartizării locuinței beneficiarului Cohaniuc Iurie.

Totodată, invocă că pretențiile Ministerului Apărării al RM nu sunt bazate pe legalitatea deciziei Primăriei mun. Chișinău nr. 19/28 din 26 iunie 1997, pe care de fapt nici nu o contestă, dar pe hotărârea Comisiei municipale de privatizare a fondului de locuințe nr. 222 din 10 iunie 2011 și ca urmare, afirmă că solicitarea sa, privind încasarea contravalorii bunului înstrăinat ilegal, este întemeiată.

Insistă că Ministerul Apărării al RM nu a recurs la omiterea termenului de prescripție și astfel, neîntemeiat i-a fost refuzat în apărarea dreptului pe calea acțiunii civile din moment ce de la data înstrăinării bunului și pînă la adresarea în instanță de judecată nu a fost depășit termenul de trei ani stabilit de art. 267 Cod civil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei instanței de apel din 10 aprilie 2013 a fost expediată în adresa Ministerului Apărării al RM la 22 aprilie 2013, fapt ce se confirmă prin copia scrisorii de însoțire (f. d. 84), iar careva date care ar atesta data recepționării acesteia de către recurentă, la materialele dosarului lipsesc.

Astfel, instanța de recurs constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 10 iunie 2013 în termen.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând argumentele recursului, studiind materialele dosarului, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea parțială a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, în partea respingerii acțiunii ca fiind neîntemeiată și cu menținerea acestora în partea respingerii acțiunii ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție.

În conformitate cu art.445 alin. (1) lit. b) CPC, instanță, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel, pronunțând o nouă hotărâre.

Fiind investită cu acțiunea Ministerului Apărării al RM împotriva Primăriei mun. Chișinău cu privire la obligarea restituirii unui apartament similar celui înstrăinat sau achitarea echivalentului acestuia, prima instanță a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii și depunerii acesteia cu omiterea termenului de prescripție, soluție care a fost menținută și de instanța de apel.

Instanța de recurs constată, însă, că deși, la soluționarea pricinii au fost stabilite pe deplin circumstanțele care au importanță pentru judecarea cauzei în fond, concluziile instanțelor de judecată în partea respingerii acțiunii ca neîntemeiată sunt incorecte.

Astfel, după cum denotă actele cauzei prin decizia Primăriei mun. Chișinău nr. 19/28 din 26 iunie 1997 „Cu privire la repartizarea spațiului locativ din fondul municipal” a fost repartizat apartamentul nr. 2, din 2 odăi situat pe str. Botanica Veche 8 mun. Chișinău din fondul departamental al Ministerului Apărării al RM cetățeanului Cohaniuc Iurie, angajat la Unitatea Militară nr. 1001 a Ministerului Afacerilor Interne al RM.

Aici urmează de remarcat și faptul că Ministerul Apărării al RM a cunoscut despre decizia adoptată de către Primăria mun. Chișinău din 26 iunie 2007, fapt ce rezultă din scrisoarea adresată Primarului General Serafim Urecheanu de Ministerul Apărării al RM, Valeriu Pasat la 30 decembrie 1997 (f.d. 11).

Conform art. 267 alin. (1) Cod civil, termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani.

Conform art. 271 Cod civil, acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, depusă până la încheierea dezbaterilor în fond. În apel sau în recurs, prescripția poate fi opusă de îndreptățit numai în cazul în care instanța se pronunță asupra fondului.

În sensul normei enunțate, este de înțeles că cererea despre termenul de prescripție poate fi făcută până la finisarea dezbaterilor judiciare în fond, iar aplicarea termenului de prescripție, în sensul Codului civil, este legată de manifestarea de voință a persoanei în folosul căreia curgea termenul de prescripție.

Din materialele dosarului rezultă că reprezentantul Primăriei mun. Chișinău atît prin referința depusă la cererea de chemare în judecată, cît și în cadrul examinării cauzei în prima instanță a solicitat respingerea acțiunii ca neîntemeiată și ca depusă cu omiterea termenului de prescripție prevăzut de art. 267 Cod civil (f. d. 36-37, 60-62).

În conformitate cu art. 116 alin. alin. (1) și (3) CPC, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță, iar la cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului.

Raportând dispozițiile citate în acest context, instanța de recurs reține drept corecte concluziile instanțelor inferioare cu privire la faptul că acțiunea în cauză a fost depusă cu omiterea termenului de prescripție, nefiind invocate careva motive care ar justifica omiterea termenului de prescripție.

Argumentele invocate de recurentul Ministerul Apărării al RM precum că termenul de prescripție în interiorul căruia a fost în drept să înainteze o cerere în instanță în vederea revendicării unui apartament similar celui înstrăinat a început să curgă din 20 decembrie 2011, odată cu permiterea privatizării apartamentului nr. 2 din str. Botanica Veche 8, mun. Chișinău, nu poate fi reținut de către instanța de recurs, deoarece recurentul pretinde la încălcarea unui drept apărut în baza Deciziei Primăriei mun. Chișinău nr. 19/28 din 26 iunie 1997, despre care acesta a cunoscut cu certitudine, însă nu a întreprins măsurile necesare întru apărarea dreptului pretins în interiorul termenului de prescripție.

Or, la caz, acțiunea fiind cu privire la obligarea Primăriei mun. Chișinău la restituirea unui apartament similar celui înstrăinat sau achitarea echivalentului acestuia, este incontestabil că termenul general în interiorul căruia Ministerul Apărării al RM putea să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată, dreptul încălcat este de 3 ani de la data cînd a cunoscut despre dreptul său încălcat (art. 267 alin. (1) Cod civil).

Prin urmare, reieșind din circumstanțele cauzei și prevederile legale enunțate instanțele judecătorești corect au concluzionat că Ministerul Apărării al RM a înaintat acțiunea în instanța de judecată cu omiterea termenului de prescripție, ceea ce justifică în speță respingerea acțiunii ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție.

De altfel, critica recurentului referitor la faptul că acțiunea a fost înaintată în interiorul termenului de prescripție, luându-se în considerare hotărârea Comisiei municipale de privatizare a fondului de locuințe nr. 222 din 12 august 2011 nu are relevanță, or, din conținutul acțiunii rezultă că recurentul invocă ilegalitatea deciziei Primăriei mun. Chișinău nr. 19/28 din 26 iunie 1997, prin care a fost admisă înstrăinarea apartamentului nr. 2, format din două odăi, suprafața de 51,1 m.p., situat pe str. Botanica Veche 8, mun. Chișinău din fondul departamental fără consimțământului Ministerului Apărării al RM, contrar art. 48 a Codului cu privire Locuințe și pct. 3 a Hotărârii Guvernului nr. 542 din 18 august 1992, respectiv termenul general, prin prisma art. 267 alin.(1) Cod civil, în interiorul căruia putea să-și apere interesele prin intentarea unei acțiuni în judecată este de 3 ani.

Prin urmare, argumentul recurentului precum că la pronunțarea deciziei instanța de apel a încălcat și aplicat eronat normele de drept material și procedural, nu pot fi reținute de către instanța de recurs deoarece acestea sunt declarative și contravin circumstanțelor și înscrisurilor din dosar.

Totodată, instanța de recurs consideră că odată ce acțiunea a fost respinsă ca tardivă, inoportun instanțele judecătorești au abordat și fondul cauzei. Or, atunci cînd

instanța de judecată va respinge acțiunea în temeiul unei explicații procedurale, hotărârea nu va conține concluzii ce țin de soluționarea fondului nemijlocit, cu atât mai mult, reieșind din prevederile art. 113 al. (1,2) CPC, dreptul de a efectua actul de procedură încetează o dată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța judecătorească (judecător), iar cererile și documentele depuse după expirarea termenului de procedură nu degreveză de îndeplinirea obligației procedurale.

În circumstanțele relatate, Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că concluzia instanțelor inferioare cu privire la respingerea acțiunii ca depusă tardiv este justă, iar concluziile expuse asupra fondului cauzei sunt inoportune.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul, că circumstanțele pricinii au fost stabilite de către instanțele inferioare, însă normele de drept procedural au fost aplicate eronat și nu este necesară verificarea suplimentară a cărorva dovezi, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe în partea respingerii acțiunii ca neîntemeiată, în rest de a menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, Completul Colegiului, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 10 aprilie 2013 și hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 17 decembrie 2012 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul Apărării al Republicii Moldova împotriva Primăriei mun. Chișinău cu privire la restituirea unui apartament din fondul locativ departamental sau achitarea echivalentului acestuia, în partea respingerii acțiunii ca neîntemeiată.

În rest decizia Curții de Apel Chișinău din 10 aprilie 2013 și hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 17 decembrie 2012 se mențin.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Valentina Clevadî

Vera Macinskaia

Nicolae Clima

Tamara Chișca-Doneva